5

VRAGEN AAN

Maarten Heijmans

‘Gevoelig zijn is heel erg als het leven zelf’

Hij begrijpt het melancholieke leven van de Shaffy’s op deze wereld. Zelf wordt acteur Maarten Heijmans (1983) ook weleens overspoeld door verlangen, verlies en de kleine tragiek van het leven. “Het leven kan een struggle zijn.” Samen met Xander Vrienten toert hij door het land met de muzikale voorstelling *Wachtend op de dood*.

INTERVIEW: INGRID SPELT | BEELD: MARK KOHN

Maarten zit midden in de repetities. Voor aanvang van de tour hoopt hij er nog even tussenuit te gaan, lacht hij op een snikhete zomerse dag. Wellicht een motortocht op zijn BMW GS 700. “Als ik op de motor zit, ga ik uit mijn hoofd en voel ik alle vrijheid.” Hij belt vanuit zijn appartement in Amsterdam. Het staartje van ons gesprek voert Maarten op de fiets op weg naar de podcaststudio waar hij samen met muzikant Keez Groenteman een nieuwe aflevering opneemt van hun podcast *De videogame show*. “Ik kan me verliezen in gamen: het is een vorm van kunst. Als kind wilde ik al acteur worden, maar het regisseren van acteurs voor videogames had zo maar een andere jongensdroom kunnen zijn.”
Zeg je ‘Ramses’ dan noem je in één adem ‘Maarten Heijmans’, die bij meerdere theatergezelschappen speelde, in vele speelfilms, tv-series te zien was en kinder-tv maakt. In de met een Emmy Award bekroonde tv-serie *Ramses* vertolkte hij een sublieme jonge versie van onze Nederlandse legende Shaffy. Zelf is hij net zo’n artistiek veelzijdig talent. Acteren, zingen, schrijven: Maarten doet het allemaal. Hij blijft er bescheiden onder. Veren in zijn kont steken? Liever niet. “Dan voel ik me een beetje ongemakkelijk.”

Rake zinnen

In zijn boekenkast staat zijn nieuwste aanwinst *Wat een geluk*: de Nederlandse vertaling van *How lucky am I* van kunstenaar Christian Watson. Een boek met poëtische gedachten over tegenslag, verandering, stilte en de kleine dagelijkse wondertjes, die we geneigd zijn over het hoofd te zien.
Maarten vertaalde niet alleen, hij deed ook de typografie. Hij wordt geprezen om zijn taalgevoeligheid, emotionele diepgang en veelzijdigheid. “Voor mij gaat *Wat een geluk* over het accepteren van de onvermijdelijke dood waardoor je het leven vol kunt omarmen.”
Rake zinnen hoor je eveneens in zijn nieuwe muzikale voorstelling *Wachtend op de dood*. Met Xander Vrienten zoekt hij verdieping in de verhalen over gewone mensen en hun lot, gegoten in kleinkunstklassiekers of nieuwe nummers. Wat gebeurt er als kleinkunst het diepe zuiden van Amerika ontmoet? Het duo zoekt het uit. “Misschien ligt de wereld van folk, blues en kleinkunst dichter bij elkaar dan je denkt. Het is ook heerlijk om weer even met kleinkunst en muziek bezig te zijn. Xander en ik voelen elkaar goed aan. Hij is een geweldige muzikant om mee samen te werken. Het is fijn dat ik geen keuze hoef te maken tussen acteren en muziek. Ik kan alles doen wat ik wil...”

1
Hoe ziet een goede deltablues - de rauwe bluesmuziekstijl uit Mississippi - eruit over jouw leven?

“Ik kan heel erg piekeren, overdenken en beschouwen. Het leven is weleens complex en soms is het te groot. Dat past wel bij de blues. Ik probeer het in mijn hoofd zitten los te laten, maar dit lukt vaak ook niet. Een goede methode om ermee om te gaan, heb ik nog niet echt gevonden. Als jij weet hoe het zit, graag. Ik ga maar mee met de flow. Alles wat op mijn pad komt, goed of slecht, wil ik aanschouwen. Spelen en zingen helpt mij erbij: creëren geeft zingeving.
Ik houd van het spelen van personages met een duister randje zoals Ramses Shaffy. Zo’n randje hebben we allemaal, maar door het vermogen om je aan te passen, laten de meesten van ons dit niet snel zien. Ik ook niet. Toch hebben we wel mensen nodig die emotioneel uit de band springen. Een goede artiest vertelt en benoemt zijn waarheid. Zo wordt een Shaffy ook *larger than life*. Kunst. En dat is voor anderen, ook voor mij, heel aantrekkelijk om naar te kijken en te luisteren. Mijn donkere kant, het piekeren en somber kunnen zijn, durf ik onder ogen te komen. Noodzakelijk ook, anders komt het op een heel onplezierige manier naar buiten. Ik zie mezelf als levenskunstenaar en laat alle gevoelens toe.”

‘Mijn donkere kant, het piekeren en somber kunnen zijn, durf ik onder ogen te komen’

2
Wat heb je geleerd van Christian Watson tijdens het vertalen van zijn boek?

“Christians boek gaat heel erg over zingeving en het vinden van geluk. In welke fase je je ook bevindt van het leven. Soms zijn mijn verwachtingen van werk of dierbaren te groot ten opzichte van de werkelijkheid. Daar moet ik als gevoelsmens mee leren dealen. Het leven kan een struggle zijn. Aan de andere kant zie ik gevoelig zijn, een eigenschap die bij mij hoort, heel erg als het leven zelf. Ik ben er blij mee. Het is een kracht, maar je grootste kracht is eveneens een valkuil. Christians boek vertalen en met taal bezig zijn, gaf mij troost. Mooi. Of ik over twintig jaar een stuk relaxter in het leven sta? Nou, die vaardigheid hoop ik eerder te leren. Overigens ben ik al een eind op weg: ik doe aan yoga, mediteer en stap regelmatig op de motor. Een paar maanden geleden ben ik vijf weken naar Japan geweest en maakte daar een prachtige motortocht. De zachtheid van het onderlinge Japanse sociale verkeer raakte mij. Een verademing. Hoewel het verregaand rekening met elkaar houden, zoals in de Japanse cultuur, ook weer zorgt voor de inkrimping van het individu.”

3
Ontspan je op zo’n tocht dan ook door uren te lezen in een boom? Zoals je als tiener deed?

“Iets vergelijkbaars. In Japan zat ik in m’n eentje heel hoog in de bergen. Ik zag een vaag paadje, stapte van de motor af en wilde weten waar het naartoe leidde. Het werd een gigantische steile klimtocht, bijna verticaal, en na een halfuur haalde ik de top. Het bleek een bedevaartstocht voor monniken te zijn. Toen voelde ik me weer dat jongetje van vroeger in die boom. Als kind en tiener trok ik me regelmatig terug en las ik uren in de boom bij een kerkje. Niet alleen vanwege de rust, ook omdat ik me bewust was van de dramatiek die het opleverde. Alsof ik de hoofdrol speelde in mijn eigen film. Het was een fijne plek. Misschien was het ook wel een soort verzet tegen de regeltjes. God vindt dit wel prima, dacht ik. Net als mijn ouders en zus ben ik een einzelgänger. Als kind vond ik het al fijn in mijn eentje, en had ik een of twee goede vrienden met wie ik close was. Het gezin waarin ik opgroeide, was warm. Thuis voelde veilig. De harmonie zat ook wel in leven en laten leven. Mijn moeder gaf les en deed moeite om mij kennis te laten maken met cultuur. Mijn vader was archivaris. We werden vrijgelaten en mijn ouders oordeelden ▸

‘Liefde gaat over gezien worden. Een van de belangrijkste elementen in het leven’

niet snel. Ik kreeg ook alle ruimte om mij artistiek te ontplooien, zat op een koor en speelde in musicals. Mijn individuele denken werd gerespecteerd en dat waardeer ik enorm in de opvoeding van mijn ouders. Afgelopen jaar zijn ze verhuisd. Ik heb ze geholpen met het ouderlijk huis leeghalen en verhuizen. Een heel mooi proces om mee te maken. Door die ervaring zijn we dichter naar elkaar gegroeid. Tijdens het opruimen vond ik mijn schriftjes en dagboekjes terug. Al doorbladerend vloog mijn leven voorbij. Wat een kereltje was ik vroeger! Ik verwonderde me dat ik op mijn 10de een volwaardig mens was. Het raakte me om te lezen dat ik op die leeftijd al een beetje een lompe attitude had. Ik hield enorm van het educatieve tv-programma *Het klokhuis*. Het programma inspireerde me om later acteur te worden en nu speel ik er zelf in. Een hoogtepunt uit mijn carrière. *Het klokhuis* heeft een unieke en belangrijke functie in de media voor kinderen. Hopelijk leren ze door het programma vrijer te denken. Kinderen hebben de toekomst en kunnen het verschil maken. Nee, zelf heb ik nog geen kinderen. Het vaderschap trekt mij wel aan. Het lijkt me leuk en wonderlijk om zelf ouder te worden. Maar een verlangen staat nooit op zichzelf: het leven moet zich ook voegen.”

4

Jouw liefdesleven is een groot geheim. Ben je nu single of niet?

“Ik vind het wel fijn om dat stukje voor mezelf te houden, maar dat wil niet zeggen dat we niet over de liefde kunnen praten. Alles gaat uiteindelijk over de liefde én de dood. Het zijn twee ankers van het leven. Liefde gaat over gezien worden, of dat nu door een partner, vrienden of familie is. Het is een van de belangrijkste elementen in het leven. Verliefdheid kan me laten vliegen: het is een inspiratiebron voor mijn werk, net zoals liefdesverdriet je kan inspireren tot het maken van mooie dingen. Een vreselijk gevoel, maar ik kon er ook lekker in verdwijnen.
Bij de dood sta ik regelmatig stil. Sterfelijkheid is de grote verbinder tussen alle mensen. Het is belangrijk om je bewust te zijn van je sterfelijkheid en het leven te waarderen. Ik heb zo’n kalender in mijn huis hangen waarop je elke week een vakje kunt aftekenen. Dan zie je in een oogopslag hoeveel je hebt beleefd.”

5

Een interviewer vroeg jou eens met wie je op een onbewoond eiland wil stranden. Jouw antwoord: ‘Actrice Margaret Qualley’. Waarom?

“Oh, dat is alweer een tijd geleden. Ze is een aantrekkelijke vrouw, maar als je het me nu zou vragen, zou ik ‘Alan Watts’, een Britse filosoof zeggen. Hij is allang overleden, maar met hem had ik urenlang willen kletsen.” ■

Maarten Heijmans

(1983, Amsterdam) was verbonden aan de theatergezelschappen Het Toneel Speelt, De Toneelmakerij en Toneelgroep Amsterdam, tegenwoordig ITA. Hij speelde in diverse musicals zoals *Hadestown* en *Soldaat van Oranje* en in zijn operadebuut *Die Dreigroschenoper*. In de bioscoop was hij onder meer te zien in *Penoza: the final chapter*, *Een schitterend gebrek*, *Wat is dan liefde* en *Perfectly imperfect*. Op tv in de series *Danni Lowinski*, *Klem*, *Oogappels* en *Arcadia*. Voor zijn rol in de dramaserie *Ramses* ontving hij een Emmy Award en Gouden Kalf. Onlangs kreeg hij de Johan Kaart Prijs uitgereikt. Maarten maakte het album *Ramses*. Tot en met december toert hij samen met Xander Vrienten met *Wachtend op de dood* door het land.